

EUROOPA KODANIKUALGATUS

Etapid

SAAGE TEADA – ARUTLEGE - VÕTKE ÜHENDUST - KÜSIGE NÕU

| SISUKORD

Esimene riigiülene osalusdemokraatia vahend	3
Ettevalmistamine ja registreerimine	5
Toetusavalduste kogumine	8
Algatuse esitamine, läbivaatamine ja komisjoni otsus	11

On teil mõni ELi õigusakti idee?

Kas Euroopa Komisjon on sellise õigusakti kohta ettepaneku tegemiseks pädev?

Korraldage oma kodanikualgatus!

1

Esimene riigiülene osalusdemokraatia vahend

Euroopa kodanikualgatus on osalusdemokraatia vahend, mis loob otsesideme Euroopa kodanike ja ELi institutsioonide vahel. Euroopa kodanikualgatus annab ELi kodanikele võimaluse ELi tegevuskava kujundamises kaasa lüüa.

ELi kodanikud saavad kutsuda Euroopa Komisjoni üles tegema ainult tema pädevusvaldkonda kuuluva õigusakti ettepanekut küsimustes, mille puhul ELil on õigus meetmeid võtta. Komisjonil ei ole eduka algatuse korral kohustust õigusakti ettepanekut teha ja ta võib otsustada võtta kodanikualgatuse eesmärkide täitmiseks muud liiki meetmeid.

Kui kodanikualgatuse korraldajatel õnnestub koguda üks miljon allkirja, on neil õigus oma ettepaneku esitamiseks kohtuda komisjoni esindajatega ning tutvustada algatust Euroopa Parlamendis toimuval avalikul kuulamisel. Euroopa Parlament peaks hindama algatuse poliitilist toetamist.

Olenemata sellest, kuidas komisjon reageerib, kutsub edukas algatus alati esile arutelusid ja aitab luua liite kogu Euroopas. Kui komisjon otsustab õigusakti ettepaneku teha, on kaasotsustajad Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu (või mõnel juhul ainult nõukogu).

Sarnaseid võimalusi pakutakse ka riiklikul tasandil (nt Austrias, Hispaanias, Itaalias, Leedus, Lätis, Poolas, Portugalis, Sloveenias ja Soomes). Euroopa kodanikualgatus on siiski ainulaadne, sest see on maailmas esimene riigiülene osalusdemokraatia vahend. Ühtlasi on kodanikualgatuse esitamiseks vajalik allkirjade arv – üks miljon – proportsionaalselt palju väiksem kui riiklikul tasandil nõutakse, sest see moodustab ainult 0,2% ELi koguelanikkonnast.

Tänu Euroopa kodanikualgatusele on ELi kodanikel nüüd koos Euroopa Parlamendi ja nõukoguga õigus taotleda komisjonilt uue õigusakti ettepaneku tegemist.

Euroopa kodanikualgatuse eeskirjad leiate [internetist](#).

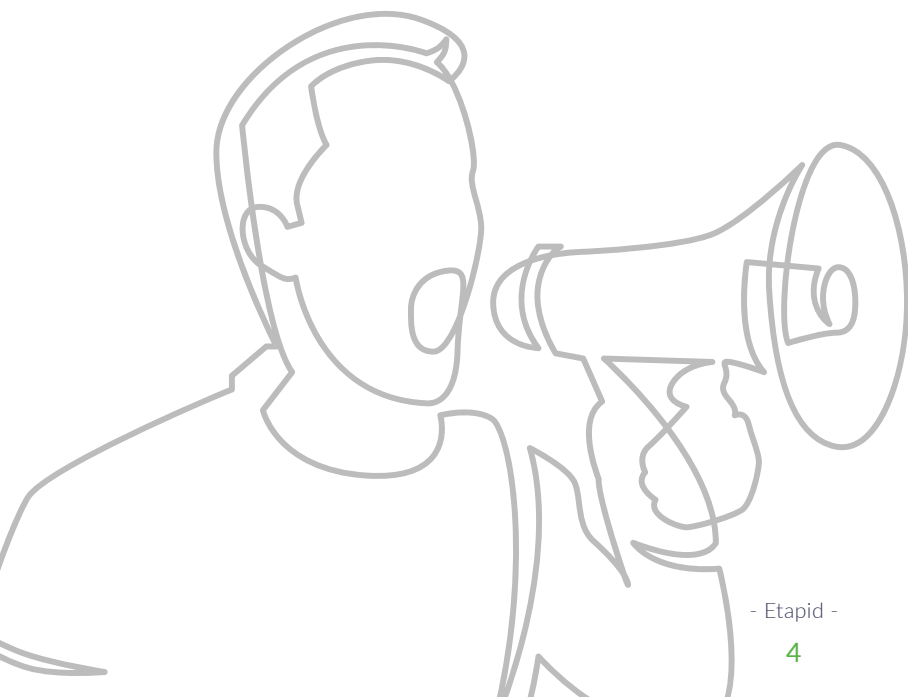

Uued õigusnormid 2020. aasta jaanuarist

Euroopa Komisjon tegi 2017. aasta septembris ettepaneku vaadata Euroopa kodanikualgatuse korraldamist reguleeriv määrus põhjalikult läbi. Uus määrus Euroopa kodanikualgatuse kohta võeti vastu 2019. aasta aprillis **kohaldamiseks alates 2020. aasta jaanuarist**.

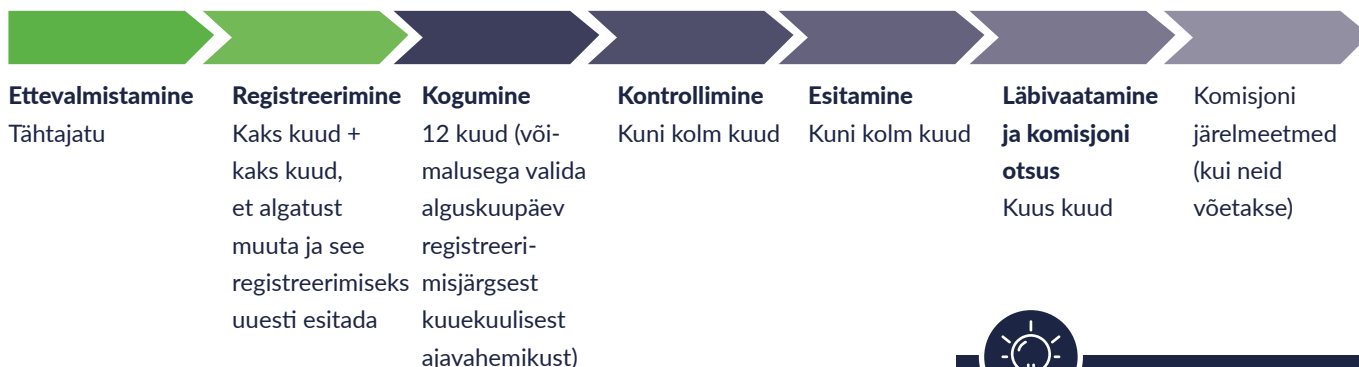
Peamised muudatused on järgmised.

- Korraldajatele kehtib nüüd **muudetud** ajakava, mida on lihtsam järgida.
- Algatusele saavad **toetust avaldada kõik ELi kodanikud**, sõltumata nende elukohast.
- Toetuse avaldajate vanuse alampiiri saab langetada **16ni** (kui liikmesriik nii otsustab).
- Algatuse ettevalmistamiseks on nüüd olemas → **veebipõhine koostööplatvorm** ja korraldajatel on võimalus luua **juuridiline isik**.
- Registreerimine toimub → kahes etapis, mis annab korraldajatele võimaluse oma algatust vajaduse korral muuta.
- Osaline registreerimine on nüüd lubatud ning Euroopa Komisjon tagab **algatuse sisu** (sh lisade) **tasuta tõlkimise** kõikidesse ELi keeltesse.
- Toetusavalduste kogumisel on nüüd → **paindlik alguskuupäev** ja allkirjade kogumiseks on **ainult kaks viisi**.
- Üks neist on **veebipõhine toetusavalduste kogumise kesksüsteem**, mida pakub komisjon tasuta, ning teine on korraldajate võimalus töötada välja oma kogumissüsteem, kuid **ainult kuni 2022. aasta lõpuni** registreeritud kodanikualgatuste puhul.
- Igas liikmesriigis on nüüd **kontaktpunktid**, mis pakuvad korraldajate rühmadele tasuta teavet ja abi.
- Läbivaatamine kestab → **kuus kuud**, mis annab võimaluse põhjalikumaks avalikuks kuulamiseks ja komisjonile rohkem aega huvirühmadega konsulteerimiseks ja algatuse analüüsimiseks.

2

Ettevalmistamine ja registreerimine

Ettevalmistamine

ELi ja Euroopa Komisjoni pädevus

Kui ELi kodanikul tekib ELi õigusakti idee, peaks ta järgmiseks kontrollima, kas ELil on õigus selles valdkonnas (põllumajandus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond jne) meetmeid võtta ja kas Euroopa Komisjonile on aluslepingu kohaselt selles valdkonnas pädevus antud.

Lisateavet ELi pädevuste kohta leiate juhendmaterjalist „**Kuidas algatust koostada?**“. Euroopa kodanikualgatuse foorumi rubriigist KÜSIGE NÕU võite algatuse ettevalmistamise etapis saada sihtotstarbelist abi.

Korraldajate rühm

Lisaks komisjoni pädevuste kontrollimisele tuleb moodustada korraldajate rühm, mis toimib ametliku korraldajana ja käivitab algatuse.

Korraldajate rühma peavad kuuluma vähemalt seitsmes eri liikmesriigis elavad liidu kodanikud (oluline on nende elukoht, mitte kodakondsus), kes on algatuse registreerimise ajal Euroopa Parlamendi valimisteks kehtestatud valimisõiguslikus eas. Nende hulgast tuleb määrata kontaktisikud – üks esindaja ja tema asendaja. Kontaktisikud võib valida seitsmes eri riigis elava seitsme rühmaliikme hulgast või nendeks võib valida kaks täiendavat rühmaliiget. Komisjon avaldab Euroopa kodanikualgatuse ametlikus

Nõuanded

- Teil on küsimusi ELi kohta üldiselt? Europe Direct saab aidata.
- Jätke kampaania ettevalmistamiseks piisavalt aega. Mida varem kavandamist alustate, seda suuremad on eduvõimalused!
- Hakake otsima partnereid, kes saavad teil aidata algatust käivitada, seda rahastada ja reklaamida. Kodanikualgatuse edu jaoks on ülioluline luua tugevad ja laiaulatuslikud liidud. Lisateavet leiate juhendmaterjalidest „**Kuidas otsida partnereid?**“ ja „**Kuidas hankida vahendeid?**“.
- Tutvuge varasemate ja praeguste Euroopa kodanikualgatustega ametlikus registris.
- Võtke ühendust Euroopa Parlamendi liikmetega, kes on tegelenud teie algatuse teemat puudutavate küsimustega.
- Proovige saada oma kampaaniale mõne kuulsuse toetus.

registris iga algatuse kohta kõikide korraldajate rühma liikmete nimed ja kontaktisikute e-posti aadressid.

Eelkõige algatuse haldamiseks võib luua **juuriidilise isiku** kooskõlas liikmesriigi siseriikliku õigusega. Teave juriidilise isiku kohta tuleb esitada algatuse registreerimise taotlemisel.

| Registreerimine

Registreerimisvormi täitmine

Et taotleda algatuse registreerimist, peab korraldajate rühma esindaja looma oma e-posti aadressiga **korraldajakonto** ja täitma vormi nõutavad osad. Kodanikualgatuse põhisisu ei tohi olla pikem kui 1200 tähemärki (tühikuid arvestamata). Lisada võib ka kuni 5000 tähemärgist koosneva lisa (tühikuid arvestamata).

Kinnitamine ja avaldamine

Kui kõik tingimused on täidetud, teeb komisjon registreerimisvormi esitamisest **kahe kuu** jooksul kavandatava algatuse registreerimise kohta otsuse. Samal kuupäeval avaldab komisjon kodanikualgatuse registris ja saadab korraldajatele kinnituse.

Kui algatus jääb ilmselgelt välja komisjoni pädevusest, aga kõik muud tingimused on täidetud, annab komisjon korraldajatele sellest teada **ühe kuu** jooksul alates taotluse laekumisest. Sellisel juhul võib korraldajate rühm algatust **muuta** ja selle nõudeid järgides registreerimiseks **uuesti esitada**. Korraldajad võivad ka otsustada esialgse algatusega jätkata või see tagasi võtta, kuid peavad sellest komisjonile teatama **kahe kuu** jooksul alates komisjoni hinnangu saamisest. Komisjon teeb seejärel lõpliku otsuse **ühe kuu** jooksul.

Komisjon võib otsustada **registreerida** algatuse **osaliselt**, kui ainult üks või mõned algatuse osad, sealhulgas selle põhieesmärgid, jäävad ilmselgelt välja komisjoni pädevusest esitada liidu õigusakti ettepanek.

Seejärel esitab Euroopa Komisjon algatuse 1200-tähemärgilise kirjelduse ja 5000-tähemärgilise lisa tõlked.

Teil on spetsiifilisi küsimusi?
Euroopa kodanikualgatuse foorumi
rubriigist KÜSIGE NÕU saate abi.

Nõuanded

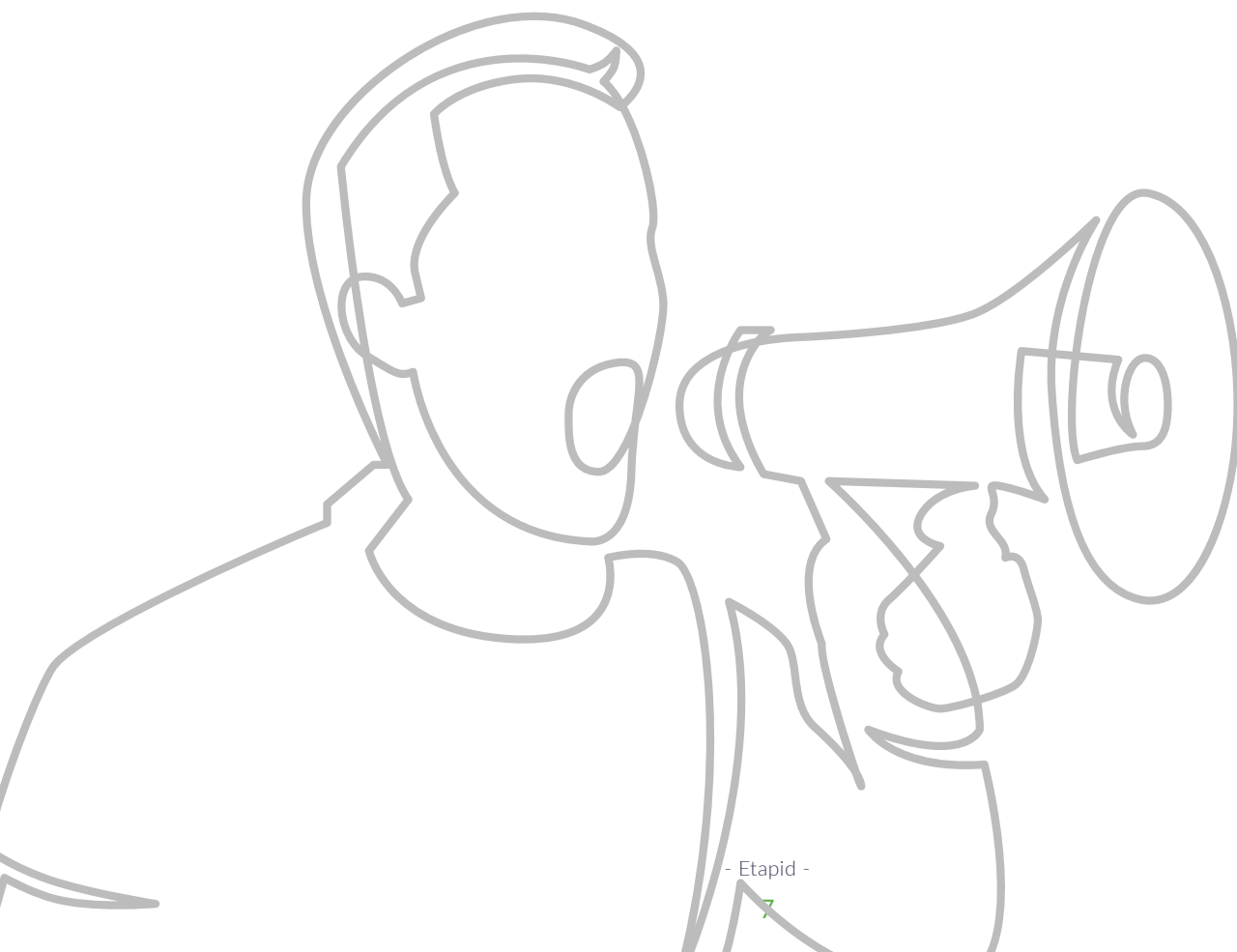
- Algatust aitab hallata korraldajakonto. Sealt leiate teavet järgmiste etappide kohta, see aitab teil hallata esitatavaid dokumente ja pidada Euroopa Komisjoniga sidet.

Kogu menetluse jooksul tuleb esitada ajakohast teavet kampaania kõikide toetus- ja rahastamisallikate kohta, mille väärtus ületab 500 eurot sponsori kohta aastas.

Kui komisjon keeldub kodanikualgatus registreerimast, teatab ta korraldajatele keeldumise põhjused ja esitab teabe kõikide võimalike õiguskaitsevahendite kohta.

Lisateavet ettevalmistamise ja registreerimise kohta leiate [Euroopa kodanikualgatuse foorumist](#) ja [veebisaidilt](#).

3

Toetusavalduste kogumine

Ettevalmistamine	Registreerimine	Kogumine	Kontrollimine	Esitamine	Läbivaatamine ja komisjoni otsus	Komisjoni järelmeetmed (kui neid võetakse)
Tähtajatu	Kaks kuud + kaks kuud, et algatust muuta ja see registreerimiseks uuesti esitada	12 kuud (või-malusega valida alguskuupäev registreerimisjärgsest kuuekuulisest ajavahemikust)	Kuni kolm kuud	Kuni kolm kuud	Kuus kuud	

Korraldajatel on aega **12 kuud**, et koguda vajalik arv toetusavaldusi – vähemalt üks miljon ning sealhulgas miinimumarv vähemalt seitsmest liikmesriigis (vt allpool esitatud kaarti). **Korraldajad võivad ise valida kuupäeva**, mil nad hakkavad toetusavaldusi koguma (kogumisperioodi alguskuupäev). See kuupäev **peab olema algatuse registreerimisest kuue kuu jooksul** ning komisjonile tuleb sellest kuupäevast teatada 10 tööpäeva ette.

Toetusavaldused võib allkirjastada elektrooniliselt või paberil. Allkirja võivad anda **ELi kodanikud**, kes on Euroopa Parlamendi valimisteks kehtestatud **valimisõiguslikus eas** (s.o 18-aastased, v.a Austrias, Maltal ja Kreekas), välja arvatud juhul, kui liikmesriik on otsustanud langetada toetuse avaldajate vanuse alampiiri 16ni ja on sellest komisjonile teatanud.

Pärast 1. veebruari 2020 registreeritud algatuste puhul vajalik allkirjutanute miinimumarv

Lisateave: https://europa.eu/citizens-initiative/thresholds_et

Toetusavalduste kogumiseks paberil võib kasutada üksnes kodanikualgatuse määruse III lisas sätestatud näidistele vastavaid vorme, kus algatuse sisu peab vastama registris avaldatud tekstile. Kui algatus on registreeritud osaliselt, peab vormis märkima ka algatuse registreerimise ulatuse, nagu on kirjeldatud komisjoni otsuses registreerimise kohta.

Korraldajad peavad kogu menetluse vältel järgima isikuandmete kaitset käsitlevaid õigusakte.

| Veebipõhine toetusavalduste kogumise süsteem

Komisjon pakub tasuta **veebipõhist toetusavalduste kogumise kesksüsteemi**.

Lisateavet saate juhendmaterjalist „**Kampaania korraldamine**“.

Tähtis teada!

Veebipõhiseid toetusavalduste kogumise üksiksüsteeme saab kasutada ainult kuni 2022. aasta lõpuni registreeritud kodanikualgatuste puhul.

Lisateavet kogumisetapi kohta leiate juhendmaterjalist „**Toetusavalduste kogumine**“.

Nõuanded

- Koostage tegevus- ja kampaaniakava kõikide tasandite, st nii ELi, riikliku kui ka kohaliku tasandi jaoks.
- Kirjeldage oma algatuse teemat selgelt ja looge seoseid igapäevaste juhtumitega. See aitab inimestel paremini mõista algatuse mõju nende isiklikule elule.
- Korraldage kampaania riigikeeles, et kodanikel oleks lihtsam osaleda.
- Looge tugevad seosed kohaliku ja riikliku poliitika ning teie algatuse vahel. Juhtige algatusele tähelepanu käimasolevates poliitilistes aruteludes.
- Kasutage kampaania laiendamiseks isiklike kontakte ja oma partnerite võrgustikke.
- Kodanikualgatuse edu jaoks on ülioluline luua tugevad kohalikud ja riiklikud meeskonnad.
- Vabatahtlikud on kõige olulisem ja võimsam ressurss – kasutage nende abi! Nad peaksid suutma algatuse sõnumit ja kodanikualgatuse põhimõtteid selgitada. Kodanikualgatuse tutvustamiseks kasutage kindlasti Euroopa Komisjoni poolt kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadavaks tehtud teabematerjale.
- Suhelge! Hoidke kõiki osalisi allkirjade kogumise olukorraga pidevalt kursis, et suurendada nende teotahet.
- Suunake kampaania fookus riikidesse, kus algatuse teema on juba tuntud ja aktuaalne.
- Kasutage algatuse reklaamimiseks suhtlusmeediat ja muid teabevahendeid. Kasutage trükimeedia pakutavaid võimalusi arukalt!
- Jälgige allkirjade kogumise olukorda tähelepanelikult igas riigis!
- Allkirjade kogumiseks paberil olge kohal festivalidel ja suurüritustel. See on hea võimalus ka vabatahtlike värbamiseks.

| Kontrollimine

Kui kogumisperiood on lõppenud (pärast 12 kuu möödumist või varem, kui korraldajad seda soovivad) ja kui vajalikud toetusavaldused on kogutud, peavad korraldajad toetusavaldused kontrollimiseks esitama **kolme kuu** jooksul.

Korraldajad peavad taotlema pädevatelt riiklikelt asutuselt igas liikmesriigis, kus nad toetusavaldusi kogusid, seal kogutud allkirjade kehtivuse tõendamist.

Veebipõhises kesksüsteemis kogutud toetusavalduste esitamise korraldab komisjon.

Komisjon teeb kättesaadavaks ka **turvalise failivahetusteenuse**, mille vahendusel saab toetusavaldused esitada liikmesriigi asjaomastele pädevatele asutustele. Kõik toetusavaldused (nii elektroonilised kui ka paberil kogutud vormide skannitud versioonid) saab krüpteeritult süsteemi üles laadida.

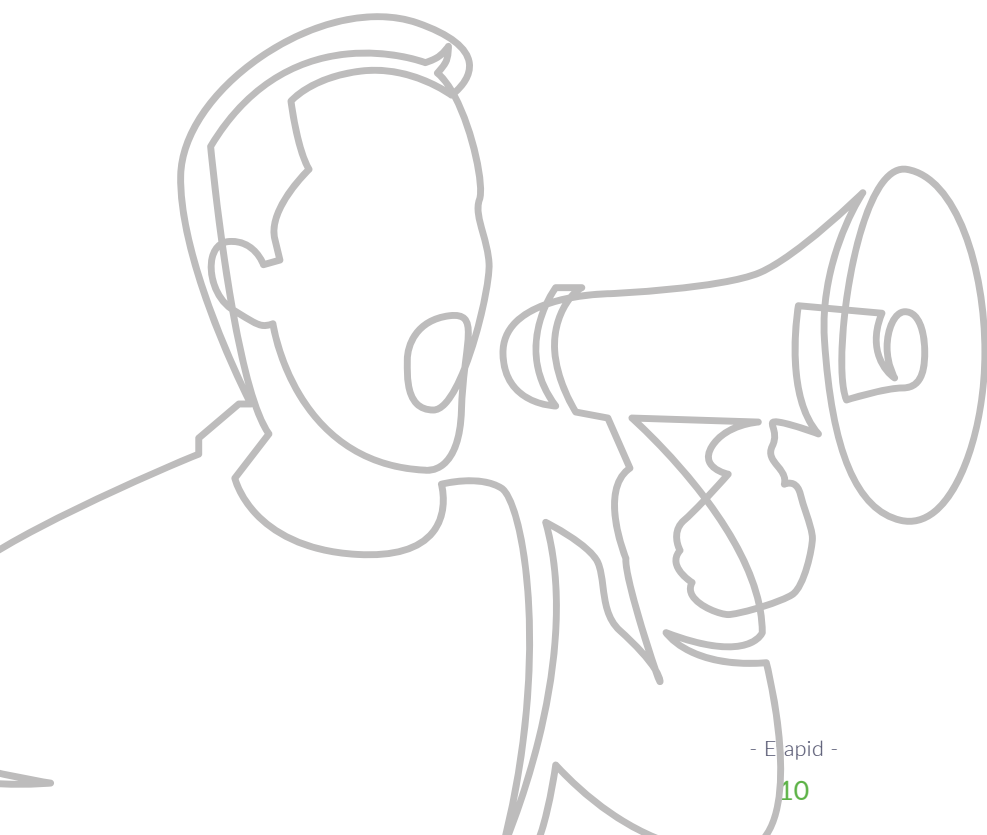
Toetusavaldused tuleb esitada igale vastutava liikmesriigi pädevale asutusele, kasutades määruse V lisas sätestatud vormi.

Pädevad riiklikud asutused peavad tõendi väljastama **kolme kuu** jooksul.

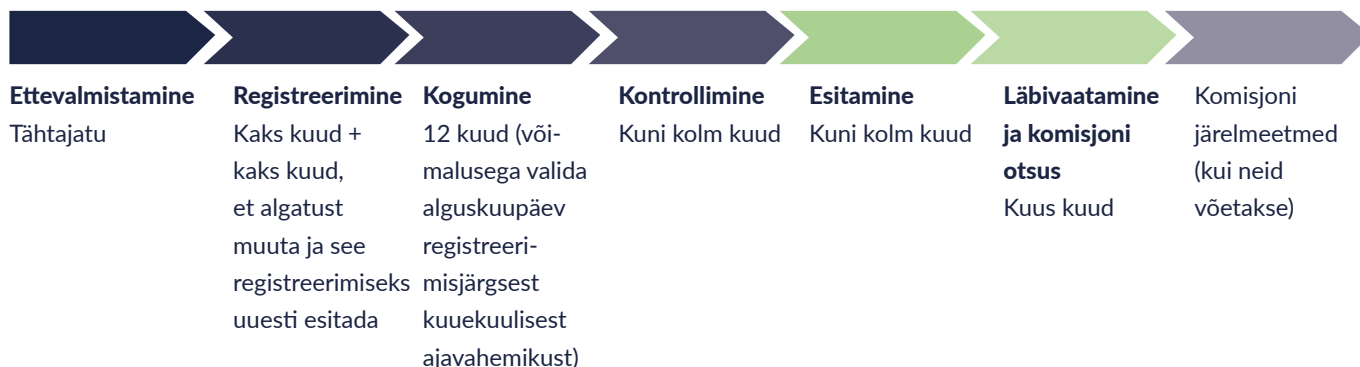
Nõuanded

- Pädevad riiklikud asutused teevad tõenäoliselt kindlaks, et osa allkirju ei ole kehtivad. Seepärast on mõistlik koguda igas riigis rohkem kui miinimumarv allkirju.

4

Algatuse esitamine, läbivaatamine ja komisjoni otsus

| Esitamine

Kui korraldajad on saanud pädevatelt asutustelt viimase tõendi, peavad nad algatuse Euroopa Komisjonile esitama **kolme kuu** jooksul. Korraldajad peavad oma korraldajakonto kaudu esitama määruse VII lisa kohase täidetud vormi koos kontrollimise etapis saadud tõendite paber- või elektrooniliste koopiatega.

| Läubivaatamine

Avaldamine ja kohtumine Euroopa Komisjoni esindajatega

Pärast kehtiva algatuse saamist avaldab komisjon registris selle kohta teate ning edastab algatuse asjaomastele Euroopa institutsioonidele ja liikmesriikide parlamentidele.

Alates algatuse esitamisest **ühe kuu** jooksul kohtuvad korraldajad komisjoni esindajatega, et algatust üksikasjalikult esitleda.

Avalik kuulamine Euroopa Parlamendis

Kolme kuu jooksul alates algatuse kohta taotluse esitamisest antakse korraldajatele võimalus tutvustada algatust Euroopa Parlamendi korraldatud avalikul kuulamisel. Kuulamisel osaleb ka Euroopa Komisjon ning Euroopa Parlament peab tagama, et kõik asjakohased avalikud ja erahuvid oleksid tasakaalustatult esindatud. Euroopa Parlament peaks hindama algatuse

Nõuanded

- Valige nii kohtumisele komisjoni esindajatega kui ka avalikule kuulamisele Euroopa Parlamendis inimesed, kellel on algatuse kohta kõige rohkem teadmisi, et oma sõnum Euroopas jõuliselt esile tõsta.
- Nad peaksid suutma algatust veenvalt ja selgelt tutvustada. Harjutamine teeb meistriks!

poliitilist toetamist. Pärast avalikku kuulamist võib Euroopa Parlament korraldada täiskogu arutelu ja võtta vastu resolutsiooni, et hinnata algatuse poliitilist toetamist.

Euroopa Komisjoni otsus

Kuue kuu jooksul alates algatuse avaldamisest ja pärast avalikku kuulamist esitab Euroopa Komisjon teatise, milles nimetab kavandatavad meetmed või teatab meetmete võtmata jätmisest ning esitab põhjendused. Komisjon esitab ka võetavate meetmete kavandatud ajakava.

Euroopa Parlament hindab komisjoni teatise alusel võetud meetmeid.

Nõuanded

- Olge kannatlik! Komisjoni seadusandliku ettepaneku ettevalmistamine võib võtta kaua aega. Jälgige selle protsessi eri etappe (näiteks konsulteerimine, mõju hindamine jne) ning jätkake oma idee levitamist.
- Olge tähelepanelik! Komisjon jätkab algatusega tegelemist ning hoiab korraldajatega võimaluse piires ühendust.

Muud ELi poliitika mõjutamise vahendid

Kui jõuate pärast selle materjaliga tutvumist järeldusele, et Euroopa kodanikualgatus ei ole teie jaoks sobiv vahend, tutvuge muude võimalustega, mida saate kasutada oma seisukohtade esitamiseks ELi tasandil.

Esitatud teave on sõltumatu ja seda ei saa käsitada Euroopa Komisjoni või mõne muu ELi või riikliku institutsiooni arvamuseks. Komisjoni ei saa pidada vastutavaks dokumendis sisalduva teabe mis tahes viisil kasutamise eest.